

Школа професора В.Г.Макаца
(Україна - prof.Makats@gmail.com)

УДК (UDC): 612:615,814.1

МАКАЦ О.Д.

ВІДГУКИ ПРОВІДНИХ ВЧЕНИХ ПО ПРОБЛЕМІ "НЕВІДОМА ФУНКЦІОНАЛЬНО-ВЕГЕТАТИВНА СИСТЕМА ЛЮДИНИ (АКУПУНКТУРНІ КАНАЛИ ЧЖЕНЬ-ЦЗЮ ТЕРАПІЇ)"

Молодший науковий співробітник (Європейський центр післядипломної освіти лікарів ГО "Українська національна академія природознавства")

Резюме. В статті наведені відгуки провідних фахівців традиційної китайської Чжень-цзю терапії, що стосуються проблеми "Акупунктурні канали як реальність і біофізична основа невідомої раніше функціонально-вегетативної системи людини". Звертається увага на невідповідність навчальних програм фахової підготовки в системі післядипломної освіти до сучасного рівня інноваційних знань України. Інформація вимагає уваги лікарів загальної практики та реабілітологів.

Ключові слова: класична фізіологія, функціонально-вегетативна система людини, традиційна Чжень-цзю терапія.

Summary. The article presents the responses of leading Chinese traditional Zhen-Tszyu therapies dealing with the problem of acupuncture channels as a reality and the biophysical basis of an unknown previously functional and autonomic human system. Attention is drawn to the discrepancy between the curriculum of professional training in the system of postgraduate education and the current level of innovative knowledge of Ukraine. Information requires the attention of general practitioners and rehabilitation specialists.

Key words: classical physiology, functional-vegetative system of man, traditional Zhen-Tszyu therapy.

Резюме. В статье приведены отзывы ведущих специалистов традиционной китайской Чжень-цзю терапии, касающиеся проблемы "Акупунктурные каналы как реальность и биофизическая основа неизвестной ранее функционально-вегетативной системы человека". Обращается внимание на несоответствие учебных программ профессиональной подготовки в системе последипломного образования современному уровню инновационных знаний Украины. Информация требует внимания врачей общей практики и реабилитологов.

Ключевые слова: классическая физиология, функционально-вегетативная система человека, традиционной Чжень-цзю терапия.

ВІДГУКИ І ПЕРСПЕКТИВА ДОСЛІДЖЕНЬ НЕВІДОМОЇ РАНІШЕ "ФУНКЦІОНАЛЬНО-ВЕГЕТАТИВНОЇ СИСТЕМИ ЛЮДИНИ (АКУПУНКТУРНИХ КАНАЛІВ ЧЖЕНЬ-ЦЗЮ ТЕРАПІЇ)"

I. Монографія: НЕВІДОМА ЧЖЕНЬ-ЦЗЮ ТЕРАПІЯ (РЕАЛЬНІСТЬ, ПОМИЛКИ, ПРОБЛЕМИ) Том 1 (авт орський колект ив: Макац В.Г., Макац Є.Ф.) // Україна, Вінниця, видавництво "Наукова ініціатива", "Нілан-ЛТД", редакція, 2016, ISBN 978-966-2932-80-5.

I-а. Рецензія на представлену монографію...

Доктор медичних наук, професор **Василенко А.М.** – головний науковий співробітник РНЦ Медичної Реабілітації і Курортології, Віце-президент Професійної Асоціації рефлексотерапевтів, головний редактор журналу "Рефлексотерапія та Комплементарна Медицина" (№1 (19) 2017, с 54; Російська федерація).

"...Володимир Геннадійович Макац і Євгена Федорівна Макац — українські колеги відомі своїми багаторічними дослідженнями в області сучасних науково-практичних проблем Чжень-цзю терапії. Ними опубліковано 28 книг російською, українською і англійською мовами. Інформацію про найсвіжішу з них, випущену Вінницьким видавництвом "Наукова ініціатива", Редакція Нілан-ЛТД в 2016 г. ISBN 978-966-2932-80-5 читачі можуть почерпнути з представленої рецензії.

З початку інтенсивного вивчення і застосування Чжень-цзю терапії західною медициною робляться численні спроби інтерпретації її методології в форматі сучасних природничо-наукових уявлень. Головною і досі невирішеною проблемою є "акупунктурні канали", сама реальність існування яких залишається не доведеною. У зв'язку з цим активно обговорюються можливості відомих методів електропунктурної діагностики, інформативність яких викликає сумніви у колег, що практикують в області традиційної китайської

медицини. Рядом представників конвенційної медицини вона взагалі заперечується. На основі численних аргументів до такого ж висновку приходять і автори рецензованої праці.

Ними розроблена оригінальна методика "Функціонально-вегетативної пунктурної діагностики", яка здійснюється без використання зовнішніх джерел енергії 3-секундним одночасним контактом парного діагностичного електрода. Один з них розташовується в точках - посібниках акупунктурних каналів, інший - в рівновіддаленій від них зоні пупка. Отримані в mV (mkA) дані переводять у відносні значення, визначається сумарна біоелектрична активність всіх ЯН-ських і всіх ІНЬ-ських каналів і вираховується коефіцієнт їх залежності ($k = \Sigma \text{ЯН} : \Sigma \text{ІНЬ}$). На підставі обстеження 14304 дітей різних вікових і статевих груп ними напрацьована нормативна база запропонованої діагностики.

На основі критичного аналізу існуючої теоретичної бази традиційної Чжень-цзю терапії і результатів власних досліджень автори відкрили "Функціонально-вегетативну систему людини". Вона дозволила вперше ідентифікувати гіпотетичні "акупунктурні канали" і біофізично доказати їх вегетативну сутність і системність.

Універсальна логічність і завершеність відкритої системи свідчить про реальність східної терапевтичної філософії і певною мірою примиряє гносеологічні позиції традиційної китайської і сучасної західної медицини. При загальній позитивній оцінці рецензованої книги, деякі заяви авторів видаються сумнівними. Наприклад, на заяву авторів: "Західна теорія "пан нервізму" і рефлекторна терапія не мають ніякого відношення до традиційної Чжень-цзю терапії", доречно нагадати слова Клода Бернара (1878): "Наука подібна великому будинку, верхні камені якого покояться на нижньому камінні... Кожен з нас кладе свій камінь поверх каменю свого попередника". Науці і практиці більш властивий еволюційний, ніж революційний шлях розвитку. Сучасна рефлексотерапія виникла на базі традиційної Чжень-цзю терапії, тому звичайно ж має до неї відношення.

В цілому рецензована книга без сумніву буде служити спільному безконфліктному існуванню традиційної китайської медицини і розроблених на її основі інноваційних лікувально-профілактичних технологіях впливу на екстерорецептивні зони шкіри. Такий, підтримуваний ВООЗ курс, забезпечить виживання і подальший розвиток обох напрямків, що дозволяють забезпечити цілісний персоніфікований підхід в охороні здоров'я..."

І-б. Рецензія на представлену монографію...

*Доктор медичних наук, професор Чаланова Р.І. – кафедра медико-біологічних основ фізичного виховання і реабілітації (Вінницький державний педагогічний університет ім. М. Коцюбинського).
30.03.2019, Вінниця (Україна).*

"...Традиційні знання східної медицини в даний час отримують багатообіцяючі наукові підтвердження. Одними з них виступають експериментальні дослідження авторського колективу, які верифікують біофізичну реальність гіпотетичних "акупунктурних каналів", їх вегетативну сутність, системну залежність і підводять наукову базу до інтерпретації старовинної китайської Чжень-цзю терапії. Розуміння її біофізичних основ зближує реабілітаційні напрямки східної і західної медицини і становиться основою подальших наукових досліджень.

Розроблена авторами методологія "Функціонально-вегетативної діагностики" (ФЗД) по біологічно активним (акупунктурним) точкам шкіри, дозволяє отримати чітке уявлення про функціональний стан основних фізіологічних систем і їх спрямованої вегетативної активності. Немає сумнівів, що використання в практичній медицині розробленої

методології ФЗД поглибить уявлення про патогенез різних захворювань і дозволить отримати пояснення вегетативної варіабельності їх клінічного перебігу.

Біофізична реальність "Вегетативної матриці Макаца", що доведена авторами на підставі експериментальних досліджень і їх комп'ютерного аналізу, на наш погляд піднімає завісу над більш глибоким шаром стародавньої китайської мудрості. Традиційна матриця (відома у вигляді п'яти Елементів циклу Зірки) представляється знанням спрощеного рівня, доступного для розуміння і використання в практиці "народної медицини" (на цьому рівні не могло бути врахованим багато діагностичних та практичних аспектів). Вегетативна Матриця усуває ці протиріччя і дає біофізичних обґрунтовану картину системного вегетативного гомеостазу.

Отримувані в процесі ФЗД коефіцієнти системної залежності вказують на рівні вегетативних порушень, стан функціональної активності окремих фізіологічних систем і мають прогностичне значення щодо клінічного перебігу функціональної патології.

Багаторічний наукова праця В.Г. Макац і Е.Ф. Макац несе в собі значну наукову і практичну цінність. Згодом вони займуть гідне місце в клінічній практиці фахівців різних напрямків медицини..."

II. Монографія: ОСНОВИ ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ ВЕГЕТОЛОГІЇ (НЕВІДОМА КИТАЙСЬКА ГОЛКОТЕРАПІЯ) ТОМ V

(авторський колектив: Макац В., Макац Е., Макац Ден., Макац Дм.) // видавництво "Наукова ініціатива", Вінниця: редакція Нілан-ЛТД, 2018, – 152 с. ISBN 978-617-7706-69-3).

II-а. Рецензія на представлену монографію...

Професор Гликман Е.А. – Президент Міжнародної Академії акупунктури, психопунктури і східної медицини "Інь і Ян", Академік Європейської академії природничих наук, Почесний вчений Європи. Москва, 19.09.2018 (Російська федерація).

"...Професор Макац Володимир Геннадійович і його співавтори (Україна) відомі своїми багаторічними дослідженнями в області сучасних науково-практичних проблем Чжень-цзю терапії. Ними опубліковано понад 30 книг російською, українською та англійською мовами. Інформацію про найсвіжішу з них, випущену Вінницьким видавництвом "Наукова ініціатива", Редакція Нілан-ЛТД в 2018.6 г. ISBN 978-617-7706-69-3 читачі можуть отримати з представленого короткого відгуку.

Експериментальний матеріал монографії та його аналітичний огляд представляють професійний інтерес. Проведена дуже велика корисна робота з перевірки фундаментальних положень східної медицини і їх досить повний аналіз. Функціонально-вегетативна система, яку відкрили і інтерпретували українські вчені, - це найважливіша система, що зв'язує організм в єдине ціле. Експериментальна перевірка основних положень східної медицини (в першу чергу біофізичної реальності "акупунктурних каналів" і їх системної залежності) показала, що багато що вважається взаємодією між каналами не відповідає істині. Цим авторський колектив вніс великий вклад, як дослідник східної медицини

Не викликає сумнівів і авторська позиція про те, що традиційні східні знання повинні стати зрозумілими через їх наукову адаптацію і доказову медицину.

Вважаю корисним, щоб з цією інформацією були ознайомлені всі рефлексотерапевти і лікарі інших профілів. На основі проведених досліджень слід видати методичні рекомендації

дації і випустити популярну книгу, тому що інтерес до східної медицини постійно зростає..."

II-б. Рецензія на представлену монографію...

*Академік РАН, професор В.Г. Зілов – завідувач кафедри Інтегративної медицини Першого МГМУ ім. І.М. Сеченова МОЗ Росії (сеченовський Університет).
09.10.2018г (Російська федерація).*

"...Все зростаючий інтерес практичних лікарів до нелікарських методів наполегливо вимагає вивчення лікувальних механізмів. До них, зокрема, відноситься метод Чжень-Цзю терапії - акупунктури або, як його називають в Росії, рефлексотерапії.

На жаль, пояснення лікувальних механізмів акупунктури фахівцями східної медицини зі своїх позицій (п'яти елементів, меридіанів, енергії Ці і т.п.) не задовольняють класичних європейських медиків. Окремі дослідження європейських учених про роль вегетативної нервової системи, ендокринних чинників, імунних механізмів далекі від створення повної картини лікувальних механізмів акупунктури.

У зв'язку з цим, можна тільки вітати прагнення авторів "Функціонально-вегетативної системи людини" ідентифікувати біофізичну реальність гіпотетичних "акупунктурних каналів", їх вегетативну сутність і функціональну системність.

В роботі наведені дані ідентифікації акупунктурних каналів і їх безпосереднього відношення до вегетативного гомеостазу. Автори виявили функціонально-вегетативну залежність "акупунктурних каналів" з їх вегетативною спрямованістю, визначили вікові нормативи функціонально-вегетативної діагностики по акупунктурним точкам, на підставі контролю вегетативних коефіцієнтів визначили рівні вегетативної активації з подальшою їх корекцією (Диплом на відкриття від 07.11.2000 "Функціонально енергетична система біологічних об'єктів").

В роботі експериментально доведено ряд теоретичних і практичних помилок традиційної Чжень-цзю терапії. У посібнику представлена вегетативна Матриця, яка є теоретичною базою функціональної вегетології, а також матричні вегетативні ключі, які є, як вважають автори, біофізичним аналогом "чудових каналів".

Розроблена методологія ідентифікації "акупунктурних каналів" переводить гіпотетичну китайську Чжень-цзю терапію в біофізично обумовлену клінічну дисципліну і вперше зближує концепції Східної і Західної терапевтичних філософій. Таким чином, представлений напрямок трансформує гіпотетичні положення Східної філософії в сучасну доказову медицину і вимагає свого місця в системній фізіології..."

II-в. Рецензія на представлену монографію...

Давидов М.А. – Академік Міжнародної академії акупунктури, психопунктури і східної медицини "Інь-Ян". Засновник східної школи масажу "Триєдність змін". Спеціаліст по традиційній китайській медицині (Узбекистан)

"...Монографія "Основи функціональної вегетології (невідомо китайська голкотерапія)" не має аналогів і являє для фахівців з Чжень-цзю терапії великий професійний інте-

рес. Проведена величезна і важлива робота по перевірці філософсько-терапевтичних основ нового науково-практичного спрямування.

В результаті багаторічних досліджень авторами відкрита невідома раніше функціонально-вегетативна система - біофізичний аналог гіпотетичних меридіанів в традиційному мистецтві китайської терапевтичної школи. Це вперше дає реальну можливість об'єднати зовнішнє і внутрішнє середовище людини в єдине ціле і створити серйозну науково-практичну базу для подальшого розвитку нетрадиційних методів лікування.

Цей напрямок з'єднує стародавні положення китайської натурфілософії з сучасної матеріалістичної медициною. Воно переводить традиційні основи Східної терапевтичної школи в розділ доказової медицини, доступною для розуміння і сприйняття західними фахівцями. Проведені авторами дослідження переконливо вказують на вегетативну сутність і функціонально-залежну системність "акупунктурних каналів" і ряд помилок в трактуванні базових положень китайської медицини.

Рецензована праця відкриває цілий спектр можливостей творчого з'єднання традиційної китайської і сучасної західної медицини, що забезпечить в свою чергу, динамічний розвиток цих взаємно доповнюють напрямків терапії. Книга буде корисна науковцям, рефлексотерапевтам, студентам медичних вищих і середніх навчальних закладів, лікарів загальної практики та іншим категоріям фахівців, які цікавляться новими можливостями комплементарної медицини.

С уважением к авторскому труду и вдохновению, Давыдов М.А..."

III. Монографія:: ОСНОВИ ФУНКЦІОНАЛЬНО-ЕКОЛОГІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ (НЕВІДОМА ВЕГЕТОЛОГІЯ) ТОМ VI

(авторський колектив: Макац В.Г., Курик М.В., Петрук В.Г., Нагайчук В.І., Єрмішев О.В.) // Україна, Вінниця, "Наукова ініціатива", Редакція Нілан-ЛТД, 2018, 128 С., ISBN 978-617-7706-69-3.

III-а. Колективна рецензія на представлену монографію...

"...В Україні видано 6-й том монографії "Основи функціонально-екологічної експертизи (невідома вегетологія)". У ньому вперше з метою екологічної оцінки радіаційного (екологічного) забруднення регіонів компактного проживання дитячого населення, в якості інтегрального біоіндикатора запропоновано використання рівнів функціонально-вегетативного здоров'я дітей, яке світовою спільнотою офіційно визнано екологічно залежним.

Акцентується увага на визначені "функціонального здоров'я", як системної адаптаційної готовності до негативних умов зовнішнього (екологічного) і внутрішнього (ендоекологічного) середовищ. Виникає розуміння адаптаційної залежності від динамічної сталості функціонально-вегетативного гомеостазу. Іншими словами, ендоекологія форму "функціональне здоров'я дитячого населення", залежить від місця його компактного проживання і вимагає вегетативної диспансеризації дитячого населення. При цьому функціональний моніторинг доцільно проводити в системі освіти, де є доступ до організованих груп дитячого населення...

Державні програми дозиметричної і тиреодозиметричної експертизи населених пунктів, потерпілих від аварії на Чорнобильській АЕС, спрямовані на "мінімізацію бюджетних втрат сучасної владної України"... Але вони не дають відповіді на головне питання: "Чим загрожують радіаційні компоненти інтегрального екологічного забруднення функціональному здоров'ю дитячого населення України" (Генофонду держави, що знаходиться під загрозою)...?

"Функціонально-екологічна експертиза" дає конкретну відповідь на конкретно поставлене питання, виступає вкрай необхідною складовою радіаційного моніторингу населених пунктів України, вимагає державної уваги і свідчить про необхідність вегетативної диспансеризації дитячого населення та функціонального моніторингу.

Аналогів проведеної роботі не має... Піднята проблема заслуговує на увагу, має державне значення для збереження Генофонду будь-якої держави і вимагає об'єднаної суспільної активності... Іншого шляху для виживання людства не існує..."

23.01.2019. доктор технічних наук, професор **Звенигородський Е.Л.** – технічний університет (Торонто, Канада), edwardleoni@yahoo.ca

28.02.2019. Доктор с-г наук, професор **Крусір Г.В.** – завідувач кафедри харчових продуктів і виробництва (Національна академія харчових технологій, Одеса, Україна) krussir.65@gmail.com

31.01.2019 д.б.н., професор **Масікевич Ю.Г.** – професор кафедри гігієни та екології (Вищий державний навчальний заклад України "Буковинський державний медичний університет", ecolawkhpi@meta.ua

21.01.2019 Доктор наук, професор **Параняк Р.П.** – завідувач кафедри екології Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій ім. С.З.Гжицького, paranyak@gmail.com

III-Б. ЗАКЛЮЧНЕ СЛОВО ПРО РЕЗУЛЬТАТИ ПЕРШОГО МІЖНАРОДНОГО СЕМІНАРУ "ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНАЛЬНО-ЕКОЛОГІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ РЕГІОНІВ РАДІАЦІЙНОГО КОНТРОЛЮ УКРАЇНИ"

Спецвипуск Міжнародного наукового журналу "Сучасні реабілітаційні технології" (ISSN 2518-1904) публікується за рішенням експертної ради по матеріалам міжнародного науково-практичного семінару (Вінниця, Інститут екологічної безпеки та моніторингу довкілля ВНТУ 09.11.2016).

Доктор технічних наук, професор **Петрук В.Г.** – академік Міжнародної академії екології та безпеки життєдіяльності, заслужений природоохоронець України, директор Інституту екологічної безпеки та моніторингу довкілля Вінницького Національного технічного університету.

"...Шановні колеги!

Сьогодні ми заслухали і обговорили низку наукових доповідей, що стосуються розробленого в Україні інноваційного напрямку "Функціонально-екологічна експертиза регіонів радіаційного (екологічного) контролю". Оцінюючи результати обговорення піднятої проблеми, можна зробити висновок про її актуальність і доцільність впровадження в систему екологічної безпеки держави. При цьому звертають на себе увагу декілька не маючих аналогів особливостей...

Вперше, з метою екологічної оцінки радіаційного (екологічного) забруднення регіонів компактного проживання дитячого населення, в якості інтегрального біоіндикатора запропоновано використання рівнів функціонально-вегетативного здоров'я дітей. Маючи на увазі, що світовою спільнотою функціональне здоров'я дітей офіційно визнано екологічно залежним, важко переоцінити значення інноваційного підходу.

Наведені в доповідях матеріали і зроблені висновки свідчать про суттєву розбіжність між офіційними показниками радіаційного забруднення населених пунктів і станом функціонального здоров'я їх дитячого населення. Таким чином, ситуація що складається вимагає постійної системної уваги і має державне значення для збереження Генофонду України. Семінар вважає підняту проблему актуальною, підтримує продовження досліджень

по указаному напрямку, рекомендує оприлюднення його результатів в спецвипуску Міжнародного наукового журналу "Сучасні реабілітаційні технології" (ISSN 2518-1904) і ознайомлення з ними офіційних підрозділів МНС та МОЗ України.

І, на-кінець. Від імені організаторів і учасників семінару хочу щиро подякувати нашим закордонним колегам, що знайшли можливість прийняти дистанційну участь в його роботі. Член-кореспонденту НАН республіки Беларусь професору Іванову А.П.; професору Хрісто А.Крачунову (Болгарія); професору Безак-Мазур Є. (Польща); професору Ротштейну О.П. (Ізраїль).

Бажаю учасникам семінару міцного здоров'я і всього самого найкращого..."

Література представлена на рецензію...

1. Макац В., Макац Є. *Невідома китайська голкотерапія (реальність, помилки, проб-леми) Том I // Україна, Вінниця: видавництво "Наукова ініціатива", редакція Нілан-ЛТД, 2016, 276 с. ISBN 978-966-2932-80-5*

2. Макац В.Г., Макац Є.Ф., Макац Д.Д., Макац Д.Д., *Основи функціональної вегетології (невідомо китайська голкотерапія). Том 5 // Видавництво "Наукова ініціатива", Вінниця: Редакція Нілан-ЛТД, 2018, – 152 С. ISBN 978-617-7706-69-3*

3. Макац В.Г., Курик М.В., Петрук В.Г., Нагайчук В.І., Єрмішев О.В. *Основи функціонально-екологічної експертизи (невідомо вегетологія). Том VI – Україна, Вінниця, "Наукова ініціатива", Редакція Нілан-ЛТД, 2018 г., 128 С., ISBN 978-617-7742-03-5*